

När världens mest kontroversiella miljöorganisation styr skutan mot vinterns valfångstkrig i Södra ishavet, står en 27-årig svensk vid rodret. Filter åkte till Sea Shepherds jubileumsfest i London för att träffa den okända aktivistmakthavaren Peter Hammarstedt.

i stormens öga

Text: JOHAN AUGUSTIN
Foto: BRUNO EHRS

MÅLTAVLA »Jag är inte rädd för att häktas och utlämnas. Från Indiens kamp för självständighet till kampen mot apartheidregimen i Sydafrika har ledande personer i rörelser för social rättvisa fått avtjäna fängelsestraff. Historien visar vem som egentligen hade rätt.«

N

är den stora stunden närmar sig känner Peter Hammarstedt hur nervositeten

växer i hans seniga kropp. På Uxbridge Road, i närheten av möteslokalen, glider han och flickvännen Amber Paarman in på en pub.

Peter beställer in en pint. Han behöver den.

Knappt hinner 27-åringen ställa ner glaset innan en medelålders man lägger en hand på hans axel, och säger försiktigt, nästan viskande:

– Det är du, det är Peter från Whale Wars, eller hur?

Peter Hammarstedt får andas ut vid ett annat tillfälle.

Whale Wars är Animal Planet-serien som dokumenterar världens mest beryktade miljöorganisation Sea Shepherds kamp mot den japanska valfångstflottan. Under fem säsonger har titarna kunnat följa hur aktivister från gummibåtar – i hög sjö och i Antarktisk iskalla vatten – försöker sinka och borda de gigantiska ståltrålarna, varifrån besättningen slår tillbaka med alla till buds stående medel: träckäppar, vattenkanoner, änterhakar, chockgranater ...

I centrum står som alltid Sea Shepherds portalfigur, kapten Paul Watson som grundade organisationen för 35 år sedan. Men på senare tid har en ung svensk fått en allt mer framträdande roll i handlingen, i takt med att han enligt rörelsens marina terminologi har stigit i graderna från andre- till förstestyrman.

Mannen vid bardisken fortsätter:

– Min fru avgudar dig, skulle hon inte kunna få träffa dig?

Peter låter sig dras med ett stycke längre in i puben, där frun ler euforiskt vid ett av bordet. Framför henne blir en blodig biff med potatisgratäng och grönsallad stående medan hon berättar hur slaviskt hon följer den amerikanska dokumentärserien. Peter nickar artigt när hon säger att hon inte kan förstå hur människor kan skära av fenorna på hajar, och sedan dumpa dem levande i havet. Han kastar en snabb blick på

vägguret: tiden börjar rinna ut ... Och snart kommer Amber till undsättning:

– Peter, det är dags att gå.

På väg ut genom pubens bastanta trädörr förklarar Amber att medan hon inte har några problem med att vara oartig mot okända människor, så är hennes pojkvän alltid lika sansad och trevlig.

– Han behåller alltid lugnet utåt, stressar inte upp sig inför folk.

Peter och Amber vandrar tillsammans mot Bush Hall, som ligger bara några minuters promenad nedför gatan. I takt med att de närmar sig får de sällskap av allt fler som uppenbarligen har samma mål – någon avslöjar sig genom att heja igenkännande på Peter, andra bär Sea Shepherds omisskännliga kännetecken som pin på kavajslaget, utsmyckning på kepsen eller som tryck över bröstet på en luvtröja: en vit piratdödskalle med konturerna av en delfin och en val i pannan, ovanför en båtshake och en treudd som korsar varandra. »It takes a pirate to catch a pirate«, som ett av rörelsens valspråk lyder.

Bush Hall visar sig vara en intetsägande lokal som i vanliga fall hyrs ut för bröllopfester och konserter. Heltäckningsmattan med inpyrd röklukt bär spår av släckta cigarettfimpar och utspilt rödvin, och en knarrig trätrappa leder upp till en andra våning med en utomhusgård och tillhörande bardisk. Runt 300 Sea Shepherd-anhängare – alltifrån unga volontärer till välbärgade sponsorer – dricker öl i plastglas, utbyter artigheter eller tittar närmare på alla saker som finns att köpa: Whale Wars-DVD:er, luvtröjor och T-shirts i bomull eller hampa, kepsar och hårspännen prydda med minivalar.

Ett samtalsämne är givet: kommer Paul Watson att dyka upp? Watsons ansikte pryder affischerna till det 35-årsjubileum Sea Shepherd ska fira denna kväll, liksom reklambanderollen på nätet och nästan all annan information som rörelsen skickar ut.

Samtidigt är Watson sedan den 22 juli internationellt efterlyst av Interpol. Officiellt vet ingen inom Sea Shepherd var han befinner sig. Han har gått under jorden. Men en kväll som denna ...

Peter minglar runt på bottenvåningen. Han känner sig sliten. Bakom de små ovala glasögon som vilar på näsryggen döljer sig ett par trötta ögon, och runt dem sprider sig tunna rynkor i ett i övrigt babylikt ansikte. Han sov tre och en halv timme föregående natt, och har snittat fyra till fem timmar per natt de senaste veckorna. Talet har hängt över honom som en svart skugga. Hur ska han fånga åhörarnas intresse? Hur ska han lyckas hålla den röda tråden, och framför allt: hur ska han få deltagarna att vilja donera pengar till organisationen han representerar?

Peter fiskar upp en skrynklig lapp ur bakfickan på sina mörkblå jeans. Det linjerade A6-pappret rymmer de 14 punkter han måste få med i talet. Han slänger en snabb blick på de nedklottrade bläckbokstäverna, och stoppar undan lappen igen.

Från den robusta träscenen värmer ett band upp publiken med öronbedövande rocklåtar. Några volontärer cirkulerar med fat dignande av fullkornscrackers med olivtapenade, och Peter snappar åt sig ett par i förbifarten. När bandet tackar för sig smyger han iväg mot scenen.

Snart får en gäll brittisk röst sorlet att ebba ut i lokalerna. Sea Shepherds officiella 35-årsfirande kan antligen börja.

Den manlige konferencieren, med långt, silverfärgat hår som inte ser ut att ha blivit tvättat på många dagar, nästan skriker in i mikrofonen:

– *Ladies and gentlemen! Here is Peter Hammarstedt!*

Peter tar ett djupt andetag, drar ovarsidan av handen över pannan för att undanröja eventuella svettdroppar, och för de röda satindraperierna åt sidan. Strålkastarna lyser ner på hans mörka kalufs när han blickar ut över publiken, går fram till mikrofonstativet och tar ett stadigt grepp om det.

– Jag gör detta med ett tungt hjärta. Det borde vara Paul Watson som pratar här i kväll.

Salen fylls av applåder och stöttande tillrop. Sea Shepherd har fått en ny kapten.

Peter Ola Hammarstedt föddes den 4 december 1984 i Västerås, det svenska huvudsätet för kraft- och automations-teknikföretaget ABB. Som en av koncernens civilingenjörer reste pappa Lars ständigt, och när han flyttade följde familjen med: mamma Kerstin, som är tandsköterska, Peter och lillasystern Anna.

När Peter lärde sig gå bodde de i Kuwait, sedan bar det vidare till Saudiarabien, Kina och England innan familjen, när Peter var sju år gammal, landade i New Hope i den amerikanska delstaten

Pennsylvania. Den sömniga staden med ett par tusen invånare blev familjen Hammarstedts bas i tio år.

Peter säger att den rörliga uppväxten skapade starka familjeband, särskilt till den fyra år yngre systemn Anna, som i dag är volontär på Tjejjouren i Sollentuna utanför Stockholm.

– Anna är vegan precis som jag, säger han. Vi har delat upp världen i två: jag tar hand om djuren, och hon brinner för människor som hon ser efter.

På mellanstadiet var Peter smal och kortväxt – långt ifrån de 190 centimeter han är i dag. Han kände sig inte delaktig i skolgemenskapen, saknade vänner utanför familjen och blev en måltavla för mobbning. Han blev retad för sin småväxthet, för sina glasögon, för att han bar annorlunda kläder. »De stora killarna« kunde ta Peters skolböcker och slänga upp dem i luften så att alla pappren spreds för vinden.

Peter Hammarstedt tror att den egna utsatt-heten gjorde honom extra känslig även för andra övergrepp. Han började känna empati för allt som var svagt och försvarslöst. När en klasskamrat berättade för honom att burhöns bara hade ett område stort som ett A4 att röra sig på – »Och hur tror du då att kor och grisar har det?« – blev lunchpåsen ett enda stort lidande, och Peter bestämde sig för att bli vegetarian.

När han utvecklade starka åsikter i miljö- och rättvisefrågor blev det snart en ny källa till trakasserier.

– En gång blev jag påhoppad i omklädningsrummet av fyra, fem stora killar som var med i fotbollslaget, berättar han. De tryckte upp mig mot väggen samtidigt som de spöade mig, tills en annan klasskamrat räddade mig ur situationen. Jag utsattes ständigt för både psykisk och fysisk mobbning.

Kristendomen spelade en stor roll under uppväxten, och att skänka pengar till välgörenhet ingick i hans uppfostran. När Peter var 14 gav pappan honom 200 dollar att ge till fem organisationer.

Efter att ha sett en internetbild där en val dödades bestämde sig Peter sig för att donera till Greenpeace. Resten av pengarna skänkte han till Amnesty, Free Tibet, medborgarrättsrelsen American Civil Liberties Union och vapenlobbyorganisationen National Rifle Association. Det sistnämnda kom sig naturligt eftersom Peter och hans pappa »brukade åka och skjuta på bana varannan helg«, och Peter anser fortfarande att USA:s vapenlagar bör bevaras eftersom »alla har rätt att försvara sig i livshotande situationer«.

»Peter och hans vänner barrikerade sig i en mörk och fuktig jordkällare medan ett 80-tal uppretade fiskare, några beväpnade med yxor och andra redskap, lurpassade på stranden utanför.«

När Peter var 17 år flyttade familjen tillbaka till Sverige och denna gång blev huvudstaden basen. Efter alla år utomlands pratade han ett slags svengelska, och väckte viss uppmärksamhet när han presenterade sig på kursen i svenska för invandrare:

– »Hej, jag heter Peter Hammarstedt, och jag är från Stockholm«, sade jag och alla bara glodde!

Peter engagerade sig i Grön ungdom och blev snart lokalavdelningens kassör. Han kom fram till att han kunde äta grönt och ändå få i sig tillräckligt med proteiner, njöt av en sista semla och berättade för sina partikamrater att han helt hade gett upp animaliska produkter.

Han gick med i Greenpeace Stockholm under samma år som valfrågan återvände till rampljuset. Internationella valfångstkommissionen förbjöd redan 1986 all valjakt utom den som bedrevs i forskningssyfte eller av ursprungsbefolkningar, men 2003 ville Island återuppta jakten på vikval – »i forskningssyfte«. Nu var det upp till valfångstkommissionens 89 medlemsländer att avgöra den känsliga frågan.

Sveriges representant valde mellan att följa Miljödepartementets rekommendation – som var ett självklart nej – och UD:s mer diplomatiska linje. Sverige sade ja, för grannsämjans skull. När röstsummeringen gav resultatet 18 röster mot valjakt och 19 för, visade sig Sveriges ha spelat en utslagsroll man var långt ifrån bekväm med. Sverige bad om omvotering. Förslaget röstades ner.

– Jag kände en sådan besvikelse att mitt land röstade på fel sida, säger Peter Hammarstedt. Annars hade Island inte börjat jaga val igen. Men det är som vanligt när stater och regeringar brister i ansvar.

18-åringen var så förkrossad att han stod redo att själv sätta sig i en gummibåt och blockera skottfältet mellan harpunerna och valkropparna. Han ansökte om att få ingå i besättningen till det

Greenpeacefartyg som skulle åka till Island, utan att få något svar. Kanske var det lika bra: miljöorganisationen nöjde sig med en PR-turné där man besökte ön och förde samtal med valfångstindustrin.

– Greenpeace ville inte ha konfrontation, säger Peter. De pratar hellre – då som nu.

Peter Hammarstedt lämnade Greenpeace för att söka sig till en mer radikal organisation. Därmed gick han i en långt mer berömd persons fotspår.

Paul Watson var förstestyman åt Greenpeace när organisationen uppmärksammade den sovjetiska fiskeflottans valjakt i Nordatlanten under 1970-talet. Watson gjorde sig känd för sin våghalsighet, och när han från en gummibåt uppfattade att han fick närbkontakt med en döende, harpunerad val bestämde han sig för att de aktioner han deltog i inte var tillräckliga.

1977 hoppade han av Greenpeace för att grunda The Earthforce Environmental Society, sedermera omdöpt till Sea Shepherd Conservation Society. Året därpå finansierade den amerikanske författaren Cleveland Amory inköpet av en brittisk trälare, som Watson raskt döpte om till Sea Shepherd.

Den första expeditionen riktade in sig på att stoppa den kanadensiska jakten på sälungar, och därefter satte Paul Watson efter Sierra – ett ökänt, Cypernregistrerat valfångstfartyg med norsk ledning som utan tillstånd fångade valar i Atlanten. Sea Shepherd fann fartyget i havet utanför Portugal och rammade henne så illa att Sierra tvingades uppsöka ett varv. Jakten slutade i Lissabons hamn den 6 februari 1980, då Sea Shepherd »förhindrade att fler valar fångades av henne« genom att helt enkelt sänka fartyget.

Den portugisiska staten begärde trälaren Sea Shepherd i kvarstad, varpå Paul Watson sänkte

»Många verkar tro att jordens resurser är oändliga. Vi behöver en attitydförändring, men det är ingen som vill ta ansvar. Det är lättare att bara blunda.«

sitt eget skepp och köpte ett nytt som döptes till Sea Shepherd II. Med den båten utförde organisationen allt mer uppmärksammade aktioner ända tills Internationella valfångstkommissionen införde sitt omtalade totalförbud. När Island vägrade hörsamma det flög Sea Shepherd dit ingenjörerna Rod Coronado och David Howitt, som smög ombord på två fångstfartyg och sänkte dem genom att öppna bottenventilerna.

Därmed var halva den isländska valflottan satt ur spel – och Sea Shepherd fick sitt definitiva mediegenombrott världen över.

Mer uppmärksamhet gav mer pengar, som möjliggjorde inköp av fler båtar, vilket i sin tur öppnade för allt fler våghalsiga aktioner och attacker. Sea Shepherd blev ett ständigt orosmoment för de norska, ryska, japanska och färöiska fiskare som envisades med att fånga val »i forskningssyfte« – men även för säljägare, hajfensindustrin, tonfiskindustrin, offshoreoljebranschen ...

2004 deltog Peter Hammarstedt i sin första aktion. Expeditionen gick till Galapagosöarna utanför Ecuador, med fartyget Farley Mowat som hankade sig fram i åtta knop.

Torkad sjögurka anses ha en potenshöjande effekt i Kina, liksom huvudingrediensen i hajfenssoppa: torkade hajfenor. Båda sakerna exporteras från ögruppen, trots att den utgör en nationalpark. Efter påtryckningar från Sea Shepherd införde den ecuadorianska regeringen stränga kvoter för sjögurkefisket, och nu var det dags att se till att de inte överskreds.

Peter och fem kollegor tog sig runt på öarna för att dokumentera hur fisket gick till. De fotograferade sjögurkor och hajfenor som låg på tork i den starka solen på hustaken, och följde en grupp kineser som var där för att inhandla fångsten.

Ryktet om volontärernas aktiviteter ledde till uppror bland de lokala fiskarna, som menade att deras inkomster hotades. En upprörd folkmassa stormade Galapagosöarnas lilla flygplats, en bensinmack och slutligen forskningsstationens kontorsbyggnader i sin jakt på de oövkomna

utlänningarna. Peter och hans vänner barrikaderade sig i en mörk och fuktig jordkällare medan ett 80-tal uppretade fiskare, några beväpnade med yxor och andra redskap, lurpassade på stranden utanför.

Paul Watson skrev ett dramatiskt pressmeddelande: »Sex Sea Shepherd-aktivister hålls som gisslan av beväpnade fiskare på Galapagos.« När Kerstin Hammarstedt nåddes av nyheten hemma i Sverige ringde hon snabbt till Sea Shepherds huvudkontor i USA för att ta reda på vad som skett med hennes son, och fick svaret: »Ingen aning, allt vi vet är att han är kidnappad.«

– Allt var kaos, säger Peter. Och detta var min första kampanj!

Eftersom ett par av volontärerna var amerikanska medborgare kontaktade amerikanska UD Ecuadors regering och krävde en lösning. Fiskarna gick med på att släppa Sea Shepherd-folket – förutsatt att de först skrev under en deklaration som sade att de aldrig suttit som gisslan.

Samtidigt ville Paul Watson dra ut på situationen, eftersom mer tid i rampljuset innebar mer PR för organisationen. Tre av volontärerna skrev under avtalet ändå, men Peter vägrade med motiveringen att han »inte förhandlar med kriminella«. Till slut blev de lokala poliserna så trötta på allt att de själva fejkade underskrifter på pappren.

Peter Hammarstedt hade bevisat sitt värde och 2005 fick han följa med självaste kapten Watson på en sälexpedition till de kanadensiska isvidderna. Utanför Labrador på Kanadas östkust möttes de av en storm där vågorna gick över 18 meter höga.

Paul Watson formulerade ett pressmeddelande som han bad Peter att kasta ett öga på innan det gick iväg. En mening fick honom att studsa till: »Being out there is like riding a mechanical bull, Texas bronco style, said Second Mate Peter Hammarstedt from Sweden.« Peter reagerade inte för att meningen var påhittad, utan för att den rymde en gradbeteckning han inte kände till att han för-

FOTON: SEA SHEPHERD

①

RÖTTER. ① Sea Shepherds första kampanj siktade in sig på sälskinnindustrin, som har förblivit en måltavla genom åren. Bland annat sprayas sälarna med färg som gör skinnen värdelösa. ② Sea Shepherds mest uppmärksammade taktik är att sänka motståndarnas skepp. Eftersom båtägarna fiskar illegalt eller i de internationella konventionernas utmarker, undkommer rörelsen oftast juridiska efterspel, som vid attacken mot den isländska fiskeflottan 1986. ③ Paul Watson är lika ikoniserad som kontroversiell; han har liknat mänskligheten vid »cancer« och förespråkar strikt befolkningskontroll. I sin bok Earthforce! berömmar han Ronald Reagan för hans »lögnaktighet«, och betonar det nödvändiga i att »förstå och manipulera medier för att uppnå strategiska mål«.

②

③

①

②

③

UTVECKLING. Dagens Sea Shepherd genomför aktioner över hela jordklotet. Bland annat saboterar man för tonfiskindustrin i Medelhavet ①, försöker sätta stopp för hajfisket i Karibien, reparerar mangroveträsk på Galapagos och motarbetar kontroversiella eller olagliga metoder som fiske med långlina eller drivnät varhelst de utövas. Publiciteten kring aktionerna, samt en uppsjö av böcker och dokumentärfilmer, har genererat intäkter som gör att rörelsen i dag har tillgång till helikoptrar, obemannade spaningsflygplan och supersnabba, högteknologiska trimaraner som Brigitte Bardot ②, här med Peter Hammarström i besättningen. Vinterkampanjerna mot den japanska valfångstindustrin håller dock ställningen som organisationens största kraftprov ③.

TRUBBEL. ① Paul Watson dömdes 1980 till fängelse och böter i Kanada, och landet har vållat Sea Shepherd fler problem sedan dess; 2008 beslagtogs fartyget *Farley Mowat* av den kanadensiska kustbevakningen. ② Sea Shepherds aktion mot delfinlakten i japanska Taji ledde till arresterandet av två aktivister, samt till den Oscarsbelönade dokumentären *The Cove*. Färöisk polis mötte Paul Watson när han anlände till Torshavn 2011 ③, men vidare kontroverser undveks då landet stoppade valjakten just när Sea Shepherd var där. Efter sänkningen av de norska valfångsfartygen *Nybraena* och *Senet* sköt norska flottan varningsskott när Sea Shepherd återvände i juli 1994. Konfrontationen slutade med att aktivisternas *Whales Forever* rammades så att bogen förstördes och bränsletanken sprang läck ④.

FOTON: SEA SHEPHERD

tjänat. Peter frågade om det var sant att han var andrestyrman.

»Ja, det läser du ju själv«, svarade Watson.

Efter den efterföljande vinterns katt-och-rätta-lek med den japanska valfångstflottan i Antarktis beslagtogs en av organisationens båtar av sydafrikanska polismyndigheter i Kapstaden. I väntan på att situationen skulle ordna upp sig fick Peter Hammarstedt och resten av besättningen fördriva tiden så gott det gick. En dag fick en av volontärerna påhälsning av sin syster, som arbetade som kock i staden.

Någonting hos henne väckte Peter Hammarstedts intresse, och han försökte dra ett skämt.

– Men det funkade inte, berättar Amber Paarman. Han var inte rolig, även om han nog tyckte det själv.

Några månader senare träffades de igen på Galapagos. Peter var där på sin andra hajfensaktion, Amber anlände som volontär. En kväll simmade de ut i en lagun endast upplyst av månskenet, och när Amber skulle dyka missbedömde hon djupet. Resultatet: ett bandage som täckte hela ansiktet.

– Han försökte kyssa mig genom bandaget men det blev helt fel. Jag frågade bara: »Vad håller du på med?«

Den första kyssen kom några veckor senare, och när Peter återvände till sina 27 kvadratmeter på Södermalm följde Amber med. För att försörja sig och kunna delta som volontär i Sea Shepherds aktioner på världshaven har Amber tre olika jobb: hon är bagare på den vegetariska Söderrestaurangen Hermans, rycker in som förskollärare och är assistent till en rörelsehindrad pojke.

Peter uppgraderades till förstestyrman under sin första expedition till Antarktis och har arbetat heltid för Sea Shepherd sedan dess. Under de nio år han varit aktiv i organisationen har han bfunnit sig 58 månader, eller knappt fem år, till havs. Han har deltagit i 14 kampanjer: sju till Antarktis, två till Galapagos, två grindvalskampanjer till Färöarna, två sälkampanjer i Kanada och en kampanj för blåfenad tonfisk i Medelhavet. Han är numera den Sea Shepherd-besättningsman som har hållit ut längst – efter evighetsmaskinen Paul Watson.

Men i våras nådde historien slutligen ifatt den 61-årige kaptenen. Efter att genom åren ha blivit rammad av den norska flottan, misshandlad av säljägare på Magdalenöarna och beskjuten av färöiska valfångare blev hans fall en aktion mot costaricanska hajfiskare. Händelsen finns dokumenterad i filmen *Shark Water* som visar hur det

gick till när Sea Shepherd för tio år sedan rammade ett hajfiskefartyg som bedrev långrevsfiske utanför Guatemalas kust.

Kaptenen anklagades för att ha äventyrat de costaricanska hajfensfiskarnas liv, och när anmälan till slut hade slingrat sig igenom alla juridikens irrgångar och resulterat i en officiell begäran om utlämning till Costa Rica, befann sig Paul Watson i Tyskland. Han häktades den 13 maj på Frankfurts flygplats, och tre dagar senare flög Peter Hammarstedt ner för att träffa honom.

Övervakade av häktespersonal fick de krama om varandra innan de slog sig ner på varsin sida av ett bord i ett besöksrum. Under de förutsättningsarna ville Paul Watson varken prata om »hälsa och välbefinnande« eller den juridiska situationen. Istället lämnade han över ett pressmeddelande som han författat i sin cell, där han ifrågasatte grunderna till Costas utlämningsbegäran och påpekade att beslutet sammanföll med att den japanska valfångstindustrin inlett en stämningssprocess. Sedan bad han Peter att ta över rollen som talesperson och kampanjledare för Sea Shepherd.

– Ja, tackade ja direkt, utan tvekan, säger Peter Hammarstedt. Han är min kapten. På land som till sjöss.

Samma eftermiddag höll Peter en presskonferens på Frankfurts flygplats där han tillsammans med Paul Watsons advokat redogjorde för det juridiska läget och offentliggjorde misstankarna om vilka intressen som egentligen låg bakom.

Kort därefter släpptes Watson fri mot borgen och var tvungen att infinna sig i rätten varje dag. Den 22 juli begärde även Japan honom utvisad från Tyskland och inför hotet att skickas till Tokyo valde han att fly. Sedan den dagen är Paul Watson efterlyst av Interpol.

Sea Shepherds advokater gör vad de kan för att bestrida utlämningsbegäran, men i väntan på ett juridiskt genombrott förblir rörelsens grundare gömd på hemlig ort.

Peter Hammarstedt är övertygad om att hans kapten kommer att klara sig, »det gör han alltid«. Hade Watson däremot utvisats till Japan hade läget sett annorlunda ut.

– Då hade han aldrig kommit tillbaka.

I Bush Hall börjar Peter Hammarstedts 45 minuter långa tal att lida mot sitt slut. Applåderna och ropen eskalerar när han avrundar med en sista historia om en grindval som strandat på en av Tasmaniens stränder. En grupp bestående av 53 grindvalar väntade

i havet utanför medan Peter och hans kollegor »lade våta handdukar över valens uttorkade kropp för att hålla den vid liv«, innan den slutligen hjälptes ut på djupare vatten.

– Det var när jag såg att alla 54 valarna simmade tillsammans som jag insåg att de är smarta däggdjur som lever i familjeliknande förhållanden. När vi människor dödar valar så dödar vi också individer.

Plötsligt ropar någon från publiken: »Vet du var Paul Watson är?«

– Det jag vet är att Paul säger att han ska vara med oss i Antarktis i december, trots att han är efterlyst av Costa Rica och Japan. Om han kommer? Det är jag övertygad om. *You can't keep a good man down!*

Nu återstår det viktigaste för kvällen: att få åhörarna i Bush Hall att öppna sina plånböcker. Enbart nästa Antarktiskampanj kommer att kosta runt 15 miljoner kronor.

– Japan har pengar, men vi har passion. I kväll hoppas jag att ni hjälper oss. Det är genom er supportrar som vi ska vinna slaget i vinter. När ni läser att det dödades noll valar så är det er seger helt och hållet.

Efter att ha mottagit publikens jubel hoppar Peter ner från scenen. Uppdraget är slutfört, men som kvällens huvudperson kommer han inte undan alla som vill prata och ställa frågor. I vimlet kan han snart konstatera att Kate Winslet och Samantha Fox, som skulle ha kommit, aldrig dök upp på evenemanget.

Kändisar är viktiga för Sea Shepherd, både för att de genererar uppmärksamhet och för att de själva är stora donatorer. Alla de fyra båtarna som ska delta i vinterns Operation Zero Tolerance mot den japanska valfångstflottan är döpta efter berömda bidragsgivare: skådespelerskan Brigitte Bardot, den amerikanske programledaren Bob Barker, Australiens framlidne »Crocodile Hunter« Steve Irwin och The Simpsons-medgrundaren Sam Simon.

– Media gillar att skriva om fyra saker: sex, våld, kändisar och skandaler, säger Peter. Kan vi integrera dessa fyra i våra kampanjer skapar vi mer intresse. Brigitte Bardot är en kändis och sexsym-

bol. Att sätta Pamela Andersson på den kanadensiska isen i protest mot sälslakten fungerar bra det också.

Dokumentärserien Whale Wars fyller givetvis samma syfte. I Stockholm är det få som känner igen Peter på grund av den, men utomlands är det annorlunda, framför allt i USA där serien fått ett sådant genomslag att den till och med parodierats som *Whale Whores* – med Captain Hammarstedt som en av de förlöjligade rollfigurerna – i animerade TV-serien South Park.

– Det är ju ett tecken på att man lyckas nå ut till den allmänna massan, säger Peter. Populärkulturen gör att fler vet vilka vi är nu än tidigare. För en organisation som enbart lever på gåvor betyder den vetskapen allt.

Något medlemskap som i andra miljöorganisationer går inte att teckna i Sea Shepherd Conservation Society. Istället förlitar man sig på sina »supportrar«: i nuläget 9 357 månadsgivare spridda över hela världen, samt ytterligare drygt 48 000 personer som det senaste året skänkt minst 25 dollar var. Sammanlagt ger de omkring tio miljoner dollar per år.

När Peter till slut når fram till baren för att beställa en gin och tonic hamnar han bredvid en brittisk dykinstruktör, som genast börjar berätta om sina femton års erfarenheter från världens korallrev. Om dykutflykter i Röda havet »där båtarna hela tiden får åka längre ut till havs för att få se haj«.

– Det är samma problem utanför Mexiko och Mauritius, säger han. Det finns nästan inga hajar längre – det har det kommersiella fisket sett till.

Peter får äntligen prata om ett favoritämne:

– Många verkar tro att jordens resurser är oändliga. Vi behöver en attitydförändring, men det är ingen som vill ta ansvar. Det är lättare att bara blunda.

När Peter Hammarstedt reser runt i Paul Watsons ställe har han tillgång till samma nätverk som den berömda grun-

»Det händer ju aldrig att vi åker på semester ihop, så det är lika bra att inte tänka för mycket på det, för då blir man bara besviken.«

HEMKÄR Peter Hammarstedt tillbringar mer tid på resande fot än i hemmet, tyvärr: »Stockholm är världens vackraste stad, det finns ingen finare.« Favoritstunden är när han får lämna datorskärmen och dra på sig löparskorna för en tur runt Riddarfjärden.

FRAMTID Peter och Amber är överens om att satsa på Sea Shepherd tills valjakten är stoppad. Därefter kan de tänka sig att skaffa barn, men då får det bli adoption, eftersom de båda anser att »jordens sju miljarder människor redan är tillräckligt på resurserna«.

»Jag ställer alltid frågan: »Är du beredd att riskera ditt liv för att rädda en vals liv?« Alla som är ombord har svarat ja.«

daren. Det innebär bland annat att välbärgade människor utan att tveka lämnar över nycklarna till sina lägenheter om Peter är i behov av en tillfällig bostad.

De här hektiska dagarna i London har han och Amber fått tillgång till en rymlig trea i centrala Bayswater, ett stenkast från Hyde Park. För att kunna sköta sitt jobb behöver Peter bara mobiltelefonen och en bärbar dator som han kopplar upp i vardagsrummet i den ljusa och spartanskt inredda lägenheten.

Varje natt sitter han uppe och svarar på mejl ur en inkorg som hela tiden fylls på.

– Jag får mellan 100 och 400 mejl om dagen. Jag har tur om inkorgen bara har 70, som just nu.

Att förbereda den kommande kampanjen och samtidigt vara Paul Watsons stand-in tär på krafterna. Före Londonresan var Peter inbjuden till en festival för vegetarianer i Venedig, och när han lämnade Italien kände han hur tröttheten tog över kroppen.

– Jag fick feber och svettades, och var nära att bryta samman.

Amber sitter uppkrupen i ena hörnet i en olivgrön soffa med stora kuddar, solbränd efter en semestervecka med systemen i Montenegro.

– Det är faktiskt den första semesterveckan jag kan minnas att jag någonsin har haft, säger hon.

Amber och Peter arbetar sju dagar i veckan, hur många timmar vet de inte riktigt, »det rör sig om en livsstil, och då spelar det inte så stor roll att räkna timmarna«. Drömmen är att kunna ta semester ihop en längre period. Peter vet vart han helst av allt vill åka:

– Jag har aldrig varit på Grönland. Jag vill vandra i vildmarken där.

Amber skakar på huvudet.

– Det händer ju aldrig att vi åker på semester ihop, så det är lika bra att inte tänka för mycket på det, för då blir man bara besviken. Vi lever inget normalt liv, vi är extrema människor båda två.

Operation Zero Tolerance kommer att bli Sea Shepherds största aktion hittills. Peters åttonde Antarktiskampanj omfattar utöver de fyra far-

tygen spaningshelikoptrar och obemannade drönare, som ska lokalisera de japanska valfångstfartygen.

Nu pågår en kamp mot klockan för att få alla förberedelser i hamn: rekrytera det 120-tal volontärer som ska utgöra besättning på båtarna, fixa visum till de olika nationaliteterna, få budgeten att gå ihop, köpa tillräckligt med diesel på en marknad där priset fluktuerar dagligen. Reservdelar, hygienartiklar och mat måste köpas in.

Till den båt som Peter själv är kapten för behöver han en kärntrupp på runt elva personer: maskinister, svetsare, navigatörer, mekaniker, båtförare och kockar. Resten av besättningen är »passionerade men oerfarna valälskare«.

– Jag ställer alltid frågan: »Är du beredd att riskera ditt liv för att rädda en vals liv?« Alla som är ombord har svarat ja.

När de väl nått Antarktis och det oändliga »Southern Ocean Whale Sanctuary«, som formellt sett utgjort en fredad zon för valar sedan 1994, väntar vad Peter Hammarstedt kallar för den enkla biten av hela projektet: att leta upp motståndarna och stoppa dem. Valfångstflottan brukar ha en avfärdsceremoni.

– Det är så vi vet när båtarna lämnar hamn. Sedan delar vi upp våra fartyg i avskningsområden, och vi känner till vilka områden som valfångstbåtarna ofta vistas i.

Därutöver förlitar sig Sea Shepherd på väderprognoser och iskartor, eftersom valfångarna främst jagar längst iskanten och är beroende av gott väder för att jaga.

– När vi senast hittade valfångstfartyget Nisshin Maru var det bara lugnt i ett enda område, i övrigt var det dåligt väder tusen sjömil åt varje håll. Det var världens största måltavla.

Och när måltavlan är lokaliserad går Sea Shepherd till attack: genom att försöka ramma valfångstbåtarna, sabotera deras propellrar, beskjuta dem med rödfärg eller borda dem.

Målet är att inte en enda val ska dödas i vinter.

– Det är det enda mål vi kan blicka mot: se till att skicka hem valfångstflottan tidigare än väntat, tomhänt.

Genom åren har Sea Shepherd sänkt tio fartyg och rammat sju. Ännu har inga människor blivit fysiskt skadade vid aktionerna, men det hindrar inte att det mest framstår som en tidsfråga innan en aktion slutar olyckligt.

När Peter Hammarstedt publicerade ett Newsmillinlägg under rubriken »Kärleken till valarna fick oss att börja sänka fiskefartyg«, resulterade det i 157 mestadels uppretade artikelkommentarer som var rena provkartan över den kritik som ofta riktas mot organisationen. »Skulle väl säga att risken för att människor kommer till skada är rätt stor om ni ramar folk ute på havet och försöker sänka deras båtar med våld?« »Är Newsmill en sida för kriminella gäng? Tror den kriminelle författaren att de sjömän som jobbar på båtarna har familjer? Newsmill borde skämmas att låta en sån här fanatiker komma till tals.«

– De fartyg vi har sänkt har legat i hamn och de kollades igenom innan, säger Peter Hammarstedt. När vi ramar båtar så siktar vi in oss på utrustningen – inte människorna. Det är ingen tillfällighet att inga människor har skadats.

Och samtidigt:

– Vi är en aggressiv icke-våldsorganisation, som faktiskt inte bryr oss om vad folk tycker. Om människor inte vill stödja oss är det okej, vi tänker ändå fortsätta att skydda våra klienter – som är djuren. Hitta en enda val som skulle protestera mot det vi gör för dem. Det är därför Sea Shepherd är unikt: vi är den enda organisation som upprätthåller lagen, den enda organisation som faktiskt representerar våra egna klienter, och som mäter framgången i hur många liv vi räddar.

Vad är det värsta du har kallats för?

– T-ordet. Det är det nya ordet för att smutsa ned en meningstötstandare, ungefär som »kommunist« användes i USA på 50-talet. Hur kan de jämföra oss med terrorister, ha mage att jämföra oss med massmördare – när vi upprätthåller lagar och räddar liv?

Peter, som bodde i Pennsylvania den 11 september 2001, upplever ordet som »en rak örfil riktad mot alla de familjer som förlorade någon då«.

– Jag mår illa när jag hör det.

Den mer jordnära kritiken – att organisationen trots allt berövar många människor deras levebröd – har han lättare att ta till sig. Ibland sker skadan direkt, som när Sea Shepherd-aktivister skär sönder tonfisknät i Medelhavet, ibland på längre sikt, som när rörelsens envisa kampanjande fick EU att totalförbjuda sälskinnsimport från Kanada. Och även de valar japanerna säger

sig fånga i forskningssyfte är trots allt ämnade för Tokyos fiskmarknader, där varje vikval inbringar 250 000 dollar och varje sillval en miljon dollar. Förra året räddade Sea Shepherd enligt sin egen statistik 768 valar från att fångas av japanerna, vilket ledde till kännbara förluster för valköttindustrin.

Peter konstaterar att det är så alla arbetsmarknader fungerar: jobb försvinner, och ersätts av nya arbetstillfällen på annat håll. Varför Sea Shepherd skulle bry sig om den saken kan han inte se.

– Det är som att säga att vi inte ska bekämpa knarkhandeln för att fattiga människor livnär sig på att odla opium och marijuana.

En mer komplicerad fråga är om Sea Shepherds extrema verksamhet är det bästa sättet att uppnå resultat. De verkligt avgörande miljöbesluten fattas trots allt i städade sammanträdesrum på hög politisk nivå. När det gäller valjakten har katt-och-rätta-leken i Antarktis dessutom gjort positionerna mer låsta än någonsin: den japanska flottan är ruinerad i dag, men lever ändå vidare tack vare statliga subventioner. Den enda förklaringen stavas prestige – att Japan vägrar ge vika för »miljöterrorister«.

Peter Hammarstedts försvar är att hela miljörelsen kan ses som ett ekosystem. Genom sina aktioner skapar Sea Shepherd utrymme för mer städade organisationer som Greenpeace att föra frågorna vidare genom lobbyverksamhet, och för politiker att agera.

– Sea Shepherd bedriver aktioner för att skapa en politisk debatt, för att förvandla miljöfrågorna till politiska frågor. Nu ska Australien ta Japan till Internationella domstolen i Haag. Det har blivit en sakfråga, där Japan måste förhandla.

För honom personligen börjar och slutar allt ändå med djuren själva.

Peter tycker att det är lika naturligt att skydda dem som det vore att hjälpa en okänd person som blev attackerad på gatan. Han skulle »välja att vara aktiv, istället för att se på«.

– Egentligen finns det mycket värre saker Sea Shepherd borde ägna sig åt, som att rädda haven från utfiskning. Men om vi inte ens kan skydda valarna, som ju faktiskt är fredade enligt lag, så kan vi nog inte rädda någonting.

Johan Augustin är frilansjournalist i Stockholm.

Bruno Ehrs är frilansfotograf i Stockholm.

Läs mer om honom på sidan 12.

Måndag 17 december. Valjaktssäsongen beräknas dra igång i Antarktis.

NYA MAZDA CX-5 ÄR MAN STARK MÅSTE MAN VARA SNÄLL

SKYACTIV
TECHNOLOGY

Nya crossovern Mazda CX-5 kommer med Mazdas helt nya SKYACTIV-teknologi. Den innehåller ett urval av helt nya, urstarka motorer som alla är generösa med motor kraft trots klassledande bränsleekonomi. Under 7,5 basbelopp hittar du Mazda CX-5 både som miljöbil och topputrustad fyrhjulsdriven diesel med automatlåda som trots 175 hk/420 Nm endast drar 0,55 l/mil. Nya Mazda CX-5 är inte bara snäll mot plånboken, den allra senaste säkerhetsteknologin gör den också omtänksam mot passagerarna.

NYA MAZDA CX-5 FRÅN 216.500:-
AWD DIESEL AUTOMAT FRÅN 298.900:-

facebook.com/mazdasverige · Mazda.se

Bränsleförbrukning vid blandad körning: 4,6-6,6 l/100km, CO₂-värde 119-155g/km. Erbjudandet gäller t.o.m. 2012-12-31. Alla Mazda personbilar säljs med 3 år/100 000 km nybilsgaranti, 12 års rostskyddsgaranti, 3 års svagnskadegaranti. Bilen på bilden kan vara extra utrustad.

LUGER PRESENTERAR

BEACH HOUSE USA

SUPPORT: HOLY OTHER
7 NOVEMBER - BERNIS STOCKHOLM

LUNICE

SUPPORT: BEATRICE ELI
8 NOVEMBER - MARIE LAVEAU STOCKHOLM

BAND OF HORSES

SUPPORT: GOLDHEART ASSEMBLY
9 NOVEMBER - HOVET STOCKHOLM

KEANE

SUPPORT: ZULU WINTER
12 NOVEMBER - MÜNCHENBRYGGERIET STOCKHOLM

FATHER JOHN MISTY

13 NOVEMBER - DEBASER SLUSSEN STOCKHOLM

NIKI & THE DOVE

16 NOVEMBER - DEBASER MEDIS STOCKHOLM

TWIN SHADOW

SUPPORT: SAINT LOU LOU
16 NOVEMBER - STRAND STOCKHOLM

BLOC PARTY

SUPPORT: PVT
19 NOVEMBER - DEBASER MEDIS STOCKHOLM

ARIEL PINKS HAUNTED GRAFFITI

SUPPORT: GENEVA JACUZZI (US)
20 NOVEMBER - DEBASER MEDIS STOCKHOLM

SPIRITUALIZED

21 NOVEMBER - STRAND STOCKHOLM

DESTROYER

23 NOVEMBER - STRAND STOCKHOLM

MONEYBROTHER

24 NOVEMBER - BERNIS STOCKHOLM

BLACK SUN EMPIRE

24 NOVEMBER - KOLINGSBORG STOCKHOLM

SWANS

25 NOVEMBER - DEBASER SLUSSEN STOCKHOLM

THE XX

SUPPORT: JOHN TALABOT
27 NOVEMBER - LISEBERGSHALLEN GÖTEBORG

MARTHA WAINWRIGHT

29 NOVEMBER - STRAND STOCKHOLM

MICHAEL KIWANUKA

30 NOVEMBER - MÜNCHENBRYGGERIET STOCKHOLM

URBAN CONE

30 NOVEMBER - KÄGELBANAN STOCKHOLM

EL PERRO DEL MAR

1 DECEMBER - STRAND STOCKHOLM

DRY THE RIVER

2 DECEMBER - STRAND STOCKHOLM
4 DECEMBER - PUSTERVIK GÖTEBORG

ZEDS DEAD / F.O.O.L

4 DECEMBER - SLAKTHUSET STOCKHOLM

CONVERGE

SUPPORT: TOUCHÉ AMORE, A STORM OF LIGHT, THE SECRET
5 DECEMBER - BREW HOUSE GÖTEBORG
7 DECEMBER - STRAND STOCKHOLM

REFUSED

SUPPORT: KVELERTAK
8 DECEMBER - ANNEXET STOCKHOLM

THE CIVIL WARS

10 DECEMBER - SÖDRA TEATERN STOCKHOLM

REDD KROSS

SUPPORT: IMPERIAL STATE ELECTRIC
12 DECEMBER - DEBASER SLUSSEN STOCKHOLM

BEN HOWARD USA

SUPPORT: MONICA HELDAL
17 DECEMBER - BERNIS STOCKHOLM

FRICTION (UK)

22 DECEMBER - DEBASER MEDIS, STOCKHOLM

MARINA & THE DIAMONDS

22 JANUARI - STRAND STOCKHOLM

CONOR OBERST

26 JANUARI - FILADELFIAKYRKAN STOCKHOLM

NYHETSBRIVET PÅ WWW.LUGER.SE
GER DIG KOMMANDE KONserter FÖRST.

CONOR OBERST

**FILADELFIAKYRKAN
STOCKHOLM 26 JAN**
BILJETTER PÅ TICNET.SE / 0771-707070

LUGER

Följ oss gärna på Instagram, vi heter "lugersweden". På Facebook hittar du oss enkelt och föredrar du nyheter i korthet, mentions och retweets så heter vi "lugerkontoret" på Twitter. En helt vanlig hemsida med konserter på fler orter hittar du på www.luger.se

Om du har frågor om våra evenemang så använd gärna dessa vägar.

LUGER
WWW.LUGER.SE